

▫Bijeenkomst CCV Aanpak Uitgaansgeweld: wat werkt wel en wat werkt niet?

De bijeenkomst op 31 maart 2009 is gestart met een welkomstwoord door Pim van Dijk en werd gevolgd door drie presentaties met praktijkervaringen.

Op het einde van de bijeenkomst heeft Bernadette Schomaker de rode draad van de presentaties en opmerkingen gegeven.

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) ondersteunt de informatie-uitwisseling tussen professionals die werkzaam zijn op het terrein van de maatschappelijke veiligheid. Het snel inspelen op onderwerpen uit de actualiteit is hierbij van belang. Met het organiseren van kleinschalige en informele bijeenkomsten onder de naam "Uitgelicht" biedt het CCV een platform voor de uitwisseling van ervaringen, kennis en informatie rond actuele veiligheidsthema's.

1. Presentatie en discussie 'aanpakken uitgaansgeweld' door Marjolijn van Hest, projectleider geweld CCV

Het CCV voert, in opdracht van het ministerie van BZK, een quick-scan uit over het lokale beeld van uitgaansgeweld. In deze quick-scan staat centraal hoe lokale partijen uitgaansgeweld beleven, het huidige beleid en aanpak, en eventuele behoeften.

De dataverzameling voor de quick-scan is in volle gang. Toch zijn er al een aantal interessante tussenresultaten beschikbaar die met de zaal worden gedeeld. Bovendien worden een aantal vragen en discussiepunten besproken.

Meer informatie over de tussenresultaten van de quick-scan uitgaansgeweld staan in de powerpoint-presentatie van Marjolijn van Hest.

Reacties uit de zaal op de presentatie:

- De verwachting is dat gegevens over overmatig drank- en drugsgebruik bij afdeling openbare orde en veiligheid (OOV) bekend zijn, maar in de praktijk liggen de gegevens vaker bij afdeling gezondheidszorg of welzijn.
- Gemeentes zien een justitiële (repressieve) aanpak als iets dat buiten hun bereik ligt.
- In combinatie met overlast of een strafbaar feit is dronkenschap aan te pakken, dronkenschap op zichzelf is moeilijker aan te pakken.
- Gemeentes reageren meer ad hoc (na een incident), dan dat ze preventief bezig zijn.

Aan repressieve aanpakken wordt veel succes toegeschreven, terwijl er meer aandacht is voor preventie. Hoe kan dit?

- Gemeentes wachten af en reageren pas wanneer dit nodig is.
- Repressieve maatregelen geven direct resultaat, terwijl de effecten van preventieve maatregelen lastig aan te tonen zijn. Een preventieve aanpak kost bovendien veel tijd aan voorbereiding en kosten.
- Repressieve maatregelen werken snel, maar slechts voor korte duur.
- Van een repressieve maatregel gaat ook een preventieve werking uit (afschrikwekkend).
- Hoe meer repressie, hoe minder prikkel om preventieve maatregelen te ontwikkelen.
- Beide aanpakken zijn niet los van elkaar te zien, er moet een combinatie van gemaakt worden.
- (Preventieve) gegevens die bij de GGD bekend zijn, zijn misschien niet bekend bij gemeentes. De GGD treedt niet zo op de voorgrond.

Er schijnt meer behoefte te zijn aan preventieve maatregelen, terwijl er meer succes wordt toegeschreven aan repressieve maatregelen. Hoe kan dit?

- De horeca moet meer aangesproken worden, omdat hier het geld wordt verdiend.

- Tip: laat de doelgroep meepraten en meedenken om tot goed werkende preventieve maatregelen te komen.

2. Presentatie 'het weekendarrangement' door Renée Wernand, gemeente Amersfoort

- Het is een tweesporen beleid (repressie en preventie) en het is een onderdeel van een bredere aanpak. Het is erg belangrijk dat alle betrokken partijen erachter staan. Ook kroegbazen zijn ingelicht en zijn om commitment gevraagd.
- Je kunt iemand alleen vasthouden als je onderzoeksgrond hebt, anders komt iemand eerder dan zondagavond uit de cel. Daarbij wordt elk individu apart bekeken en door de rechter getoetst.
- Uit een evaluatie bleek dat jongeren kritischer waren over de aanpak (ze denken minder gevoelig te zijn voor het afschrikbeeld).
- Alcohol speelt een grote rol bij personen die 'gebruik maken' van het weekendarrangement. Drugsgebruik is buiten de evaluatie gehouden.
- Over het gebruik van civiele vordering is nog niet nagedacht.

3. Presentatie + film door André Oudendag, Politie Arnhem

- Door het gebruik van drank en drugs zijn mensen niet meer ontvankelijk voor de politie.
- Het is erg belangrijk dat de politie eerder mensen leert aanspreken -vroegsignalering-.
- Portiers krijgen trainingen aangeboden waardoor ze de ogen en oren van de politie kunnen worden (dit is nog in een beginstadium). Let wel op dat portiers ook geweld kunnen aantrekken.
- Het is belangrijk om een situatie te creëren dat geweldplegers zich veilig voelen om eerlijk te vertellen hoeveel ze gedronken hebben. Nu is het moeilijk om een goed en eerlijk beeld te krijgen over de combinatie van drank- en geweldgebruik.
- De politie heeft gekozen voor het gebruik van een gebiedsverbod ipv een horecaverbod.
- Het gebruik van een camera door de politie werkt zeer preventief doordat je mensen uit de anonimiteit haalt.
- De meningen zijn verdeeld over het effect van vrijgeven van openingstijden van horecagelegenheden.

4. Samenvatting: Wat werkt wel en wat werkt niet?

Combinatie van preventie en repressie

In de praktijk blijkt een combinatie van preventieve en repressieve maatregelen het meest effectief, hoewel uit de gepresenteerde aanpakken niet duidelijk wordt welke combinatie het meest effectief is;

Uit de quick-scan blijkt dat preventieve maatregelen als gedragsregels, voorlichting over alcohol / drugs, deurbeleid het meest worden toegepast. De gemeente is met name de trekker van preventieve maatregelen; de repressieve maatregelen richten zich vooral op toezicht door politie en handhaving, waarvan de politie vooral trekker is (maar bij voorbeeld gebieds- en andere verboden worden uitgevoerd door gemeenten);

Samenwerking

Samenwerking tussen partners is erg belangrijk. Het gaat dan met name om de samenwerking tussen gemeenten en politie, waarbij duidelijk afspraken moeten worden gemaakt over de taakverdeling; Horecaondernemers kunnen bijdragen aan minder uitgaansgeweld door zich te houden aan regels met betrekking tot het schenken aan minderjarigen en aan dronken mensen. Het is niet duidelijk of sluitingstijden van invloed zijn op het uitgaansgeweld. Daarover waren de meningen nog wat verdeeld. Wel werd geconcludeerd dat er harder moet en kan worden opgetreden tegen horecagelegenheden die zich niet aan de afspraken houden.

Naast politie en horeca, zijn partijen als GGD en Halt potentiële samenwerkingspartners. In de praktijk wordt hier echter minder mee samengewerkt vanuit OOV.

'Wie doet me wat'

De daders van uitgaansgeweld lijken zich vaak onaantastbaar te voelen ('wie doet me wat') doordat ze onderdeel zijn van een groep en een combinatie van alcohol en drugs hebben genuttigd.

Jongeren te wijzen op de risico's van hun gedrag (drank en drugs) zal in mindere mate werken omdat zij nog niet vatbaar zijn voor rationele argumenten. Maatregelen die erop gericht zijn om de daders uit dat gevoel van onaantastbaarheid te halen, lijken erg effectief te zijn. Het gaat dan met name om maatregelen die de dader uit de anonimiteit halen: cameratoezicht, aanspreken, kennen en gekend worden, ouders bellen etc. Opvallend is dat daders van uitgaansgeweld zich in het weekend "uitleven", maar zich op de andere dagen van de week conformeren en naar werk of school gaan. Er wordt geconcludeerd dat het interessant zou zijn om te bekijken op welke wijze daders in hun rollen op de andere dagen van de week kunnen worden aangesproken op hun gedrag tijdens het uitgaan, door bij voorbeeld de werkgever of de school actiever te betrekken. In Arnhem is hiermee al ervaring opgedaan.